

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Екологічне підприємництво

Освітня програма Екологія

Спеціальність 101 Екологія

Галузь знань 10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2019 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Екологічне підприємництво
Викладач (-і)	Різничук Н.І.
Контактний телефон викладача	0500525193
E-mail викладача	nadiia.riznychuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний (<i>offline</i>)
Обсяг дисципліни	180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Очні групові та онлайн-консультації
2. Анотація до курсу	
<p>Задачі вивчення дисципліни – вивчення загальних умов розвитку екологічного підприємництва; формування знань і умінь дослідницького характеру спрямованих на вибір напрямів діяльності, власної ринкової ніші, отримання базових знань для побудови бізнес-моделей в різних галузях виробництва; розуміння сучасних екологічних проблем держави і світу, безперспективності технологічної ідеї розвитку й необхідності зміни її на екологічну, яка базується на розумінні єдності всього живого й неживого в глобальній системі гармонійного співвідношення і розвитку виробництва.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета. Метою вивчення дисципліни є формування фундаментальних систематизованих основ знань які повинні стати базою для створення екологічного безпечного виробництва з урахуванням ринкових механізмів. Метою також є формування теоретичних уявлень та знань майбутніх спеціалістів-екологів в області екологізації підприємницької діяльності; розвиток соціо-економіко-екологічного мислення для побудови екологічно безпечної територіальної організації життя. Предметом вивчення дисципліни є виробничі відносини між різними суб'єктами підприємницької діяльності з одного боку, та підприємцями і найманими працівниками з іншого в сучасних умовах ринкової економіки.</p> <p>Результати навчання, які студент повинен набути після вивчення курсу: На основі вивчення курсу студент повинен знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> – основні поняття і закони економічної теорії; – основні концепції екології та наслідки впливу діяльності людини на довкілля; – структуру та зміст природоохоронного законодавства; – основи взаємодії промислових підприємств із навколишнім середовищем; – методи і засоби охорони та раціонального використання ресурсів; – основні підходи до контролю та стимулювання розвитку екологічного підприємництва в Україні. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> – організувати виробництво на основі критерію еколого-економічної ефективності; – досліджувати ринок екологічно чистих товарів і послуг; – прогнозувати життєвий цикл та визначити позиції екологічно чистого товару на ринку; – будувати систему менеджменту довкілля та інтегрувати її в існуючі системи менеджменту на підприємстві; – виконувати послуги з екологічного менеджменту, консалтингу, екологічного аудиту, екологічного страхування, екологічного маркетингу, лізингу, з екологічної модернізації виробництва. 	
4. Результати навчання (компетентності)	
1. Вміння вчитися. Індивідуальний досвід участі в навчальному процесі. Організація своєї	

праці для досягнення результату, успіху; оволодіння вміннями та навичками саморозвитку, самоаналізу, самоконтролю та самооцінки.

2. Здоров'язберігаюча. Збереження та зміцнення фізичного, соціального, психічного та духовного здоров'я. Здатність вести здоровий спосіб життя у фізичній, соціальній, психічній та духовній сферах.

3. Загальнокультурна (комунікативна). Спілкування, толерантна поведінка в умовах культурних, мовних відмінностей між людьми й народами. Збереження соціальних, громадських та культурних традицій. Оволодіння усним і письмовим спілкуванням у сфері культурних, мовних, релігійних відносин. Оцінювання найважливіших досягнень національної, європейської та світової культур.

4. Соціально-трудова. Суспільні відносини (політика, релігія, міжнаціональні відносини), трудові відносини. Здатність орієнтуватися в проблемах сучасного суспільнополітичного життя; робити свідомий вибір та застосовувати демократичні технології прийняття індивідуальних і колективних рішень, враховуючи інтереси й потреби громадян, представників певної спільноти, суспільства та держави. Здатність брати на себе відповідальність, брати участь у прийнятті рішень, здатність до співпраці, уміння розв'язувати проблеми в різних життєвих ситуаціях. Оволодіння етикою громадянських стосунків, навичками соціальної активності, функціональної грамотності. Організація власної трудової та підприємницької діяльності; оцінювання власних професійних можливостей, здатність співвідносити їх із потребами ринку праці.

5. Інформативна. Інформаційні комунікаційні технології. Навчальні предмети, через які, в основному, формується компетентність. Оволодіння новими інформаційними технологіями, здатність відбирати, аналізувати, оцінювати інформацію, систематизувати її. Уміння використовувати усі навчальні предмети: безпека життєдіяльності, біологія, фізична культура, географія, екологія, хімія, українська мова і література, література, іноземні мови, предмети художньо-естетичного циклу, історія, етика, психологія, історія, географія, економіка, етика, правознавство, філософія.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	30
семінарські заняття / практичні / лабораторні	30
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
VIII	101 Екологія	IV	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Екологічне підприємництво та екологізація економічного розвитку.	Лекція	Екологічне підприємництво: Навчальний посібник В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький та ін. – К.: Мета, 2001. – 191 с.	2	10 балів	1 тиждень

<p>Екологічне підприємництво. Функції підприємництва, предмет вивчення. Принципи та передумови здійснення підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Поняття про фонди підприємств.</p>	Лекція	Вінічук М.М., Приступа Г.К. Основи екологічного підприємництва. Навчальний посібник. Житомир. ЖДТУ. – 2005. – 179 с.	2	10 балів	1 тиждень
<p>Поняття та суть екологізації економічного розвитку. Принципи та напрями екологізації економічного розвитку. Методи усунення глобальної екологічної кризи. Методи екологізації економічної сфери України. Сутність екологічного підприємництва як засобу екологізації економічного розвитку. Напрями екологічного підприємництва в Україні. Екологічне підприємництво в умовах переходу до ринкової економіки.</p>	Лекція	Екологічне управління: Підручник // В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.	2	10 балів	1 тиждень
<p>Сутність і зміст підприємництва. Товарне виробництво – основа виникнення підприємництва. Економічна свобода як основна умова розвитку підприємництва. Найважливіші елементи підприємницької діяльності 3 врахуванням</p>	Лекція	Екологічний менеджмент і аудит: навчальний посібник / Під. ред. Рижкова С.С. – К.: „Професіонал” , 2009. – 208 с.	2	10 балів	1 тиждень

<p>екологізації. Основні джерела підприємницької ідеї. Структура статуту та засновницького договору. Механізм формування статутного фонду. Основні умови формування екологічного підприємництва. Зміст законів попиту та пропозиції.</p>					
<p>Еластичність попиту та пропозиції. Сутність конкуренції, форми та методи конкурентної боротьби. Основні типи та форми власності.</p>	Лекція	<p>Мельник Л.Г. Экологическая экономика: Учебник. – Сумы: Университетская книга. 2001. – 305 с.</p>	2	10 балів	1 тиждень
<p>Правова та законодавча база екологічного підприємництва в Україні.</p>	Лекція	<p>Мочерний С.В. і ін. Основи підприємницької діяльності. Посібник. – К.: Академія, 2001. – 280 с.</p>	2	10 балів	1 тиждень
<p>Міжнародні правила і законодавчі акти в екологічній сфері. Участь України в міжнародному співробітництві в екологічній сфері. Основи правової та законодавчої бази екологічного підприємництва в Україні. Особливості джерел правового регулювання в сфері природокористування. Необхідність подальшого удосконалення законодавчої бази екологічного підприємництва. Поняття про природоохоронні комплекси та їх</p>	Лекція	<p>Господарський кодекс України. 2003</p>	2	10 балів	1 тиждень

технічну базу.					
Екологічне підприємництво та створення технічної бази природоохоронних комплексів. Потреба державного регулювання екологічного підприємництва. Аналіз підприємницької діяльності в екологічній сфері. Антропогенний вплив на природу та його результати. Ринкові механізми і структури в організації і управлінні природокористування м.	Лекція	Жарова Л.В., Какутич Є.Ю., Хлобистов Є.В. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління. – К.: Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України, 2009. – 198 с.	2	10 балів	1 тиждень
Концепція природокористування як сфери ринкових відносин. Принципові основи формування і функціонування ринкових механізмів природокористування. Планування і прогнозування використання природних ресурсів. Природоохоронні й ресурсозберігаючі технології та обладнання. Правові основи підприємницької діяльності в Україні. Механізм державного регулювання підприємницької діяльності. Стратегія дерегулювання підприємницької діяльності. Сертифікація підприємницької діяльності. Проблеми	Лекція	Екологічне право України: Підручник / За ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. - К.: Право, 2005. - 380 с.	2	10 балів	1 тиждень

розвитку малого бізнесу в Україні.					
Еколого-економічні методи регулювання природокористування.	Лекція	Ілляшенко С.М., Прокопенко О.В. Менеджмент екологічних інновацій: Навчальний посібник / За заг. ред. С.М. Ілляшенка. – Суми: Вид-во СумДУ, 2003. – 266 с.	2	10 балів	1 тиждень
Типи, види і форми природокористування. Ліцензування природокористування. Лімітування природокористування. Договірні форми природокористування. Екологічна експертиза. Суть економічного механізму охорони навколишнього природного середовища. Природні кадастри.	Лекція	Ілляшенко С.М., Прокопенко О.В. Формування ринку екологічних інновацій: економічні основи управління: монографія / За ред. д-ра.ekon.наук, проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2002. – 250 с	2	10 балів	1 тиждень
Основні елементи економічного механізму регулювання природокористування. Джерела фінансування охорони навколишнього природного середовища. Плата за природні ресурси та забруднення навколишнього природного середовища. Фонди охорони навколишнього природного середовища. Методики визначення екологічного збитку від забруднення навколишнього	Лекція	Серов Г. П. Екологічний аудит. Концептуальні й організаційно-правові основи. – М., 2000. – 768 с.	2	10 балів	1 тиждень

природного середовища. Розрахунок економічного ефекту природоохоронних заходів.					
Стратегії ціноутворення. Етапи встановлення вільних цін. Сутність маржинального прибутку. Загальна характеристика цінних паперів. Інвестиції, їх види і характеристика. Поняття виробничих інвестицій (капіталовкладень), їх склад, структура, джерела їх фінансування. Оцінка економічної ефективності виробничих інвестицій в умовах ринку. Основні фактори підвищення ефективності використання капітальних вкладень.	Лекція	Потапенко Н. Особливості формування ринку екологічних товарів, технологій та послуг в Україні // Економіка України. – 2001. – № 8, – С. 28-33.	2	10 балів	1 тиждень
Інвестування підприємництва в екологічній сфері та ринок екологобезпечних товарів.	Лекція	Проблеми управління інноваційним підприємництвом екологічного спрямування: Монографія / За заг. ред. О.В. Прокопенко. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2007. - 512 с.	2	10 балів	1 тиждень
Інвестиційна діяльність та охорона довкілля: визначення та поняття. Державне регулювання інвестиційної діяльності. Управління	Лекція	Сизоненко В.О. Підприємництво: Підручник. – К.: Вікар, 1999. – 438 с.	2	10 балів	1 тиждень

<p>інвестиційною діяльністю. Інвестиційне проектування: економічне обґрунтування проекту (бізнес-план). Визначення ефективності інвестиційного проекту. Інвестиції у природоохоронні заходи. Поняття ринку екологічних товарів та послуг. Поняття інфраструктури сучасного ринку екологічних товарів.</p>					
<p>Особливості становлення ринку екологічних товарів та послуг в Україні. Чинники попиту на ринку екологічно безпечних товарів та послуг. Природні ресурси як складова ринку чинників виробництва.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Хлобистов Є. В., Жарова Л. В. Проблеми інституціоналізації системи раціонального природокористування та охорони навколишнього природного середовища // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2010. – № 2, С. 206-214.</p>	<p>2</p>	<p>10 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p>Договірні взаємовідносини в бізнесі. Характеристика партнерських зв'язків. Поняття і форми міжнародного бізнесу. Спільні підприємства. Регулювання міжнародної підприємницької діяльності. Застосування природоохоронного законодавства при ліцензуванні підприємницької діяльності з врахуванням</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Екологія міста: Учебник. – Либра, 2000. – 464 с.</p>	<p>2</p>	<p>10 балів</p>	<p>1 тиждень</p>

<p>екологічних вимог. Санкції за порушення екологічного законодавства в процесі підприємницької діяльності. Адміністративно-правові охоронні заходи у сфері екологічного підприємництва України. Види адміністративно-правових режимів захисту підприємництва.</p>					
<p>Екологічне підприємництво та екологізація економічного розвитку.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Купалова Г.І. Екологічне підприємництво як невід'ємна складова сталого розвитку України. ВІСНИК Київського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011. – № 26. – С. 36-39.</p>	<p>2</p>	<p>10 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p><i>Екологічне підприємництво.</i> Функції підприємництва, предмет вивчення. Принципи та передумови здійснення підприємництва. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності. Поняття про фонди підприємств.</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Екологічне підприємництво: Навчальний посібник В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький та ін. – К.: Мета, 2001. – 191 с.</p>	<p>2</p>	<p>10 балів</p>	<p>1 тиждень</p>
<p><i>Поняття та суть екологізації економічного розвитку.</i> Принципи та напрями екологізації економічного розвитку. Методи усунення глобальної</p>	<p>Практичне заняття</p>	<p>Вінічук М.М., Приступа Г.К. Основи екологічного підприємництва. Навчальний посібник. Житомир. ЖДТУ. – 2005. – 179 с.</p>	<p>2</p>	<p>10 балів</p>	<p>1 тиждень</p>

<p>екологічної кризи. Методи екологізації економічної сфери України. Сутність екологічного підприємництва як засобу екологізації економічного розвитку. Напрями екологічного підприємництва в Україні. Екологічне підприємництво в умовах переходу до ринкової економіки.</p>					
<p>Сутність і зміст підприємництва. Товарне виробництво – основа виникнення підприємництва.</p>	Практичне заняття	Екологічне управління: Підручник // В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.	2	10 балів	1 тиждень
<p>Правова та законодавча база екологічного підприємництва в Україні.</p>	Практичне заняття	Екологічний менеджмент і аудит: навчальний посібник / Під. ред. Рижкова С.С. – К.: „Професіонал” , 2009. – 208 с.	2	10 балів	1 тиждень
<p>Міжнародні правила і законодавчі акти в екологічній сфері. Участь України в міжнародному співробітництві в екологічній сфері. Основи правової та законодавчої бази екологічного підприємництва в Україні. Особливості джерел правового регулювання в сфері природокористування. Необхідність подальшого удосконалення законодавчої бази екологічного підприємництва. Поняття про природоохоронні</p>	Практичне заняття	Мельник Л.Г. Экологическая экономика: Учебник. – Сумы: Университетская книга. 2001. – 305 с.	2	10 балів	1 тиждень

комплекси та їх технічну базу.					
Екологічне підприємництво та створення технічної бази природоохоронних комплексів. Потреба державного регулювання екологічного підприємництва. Аналіз підприємницької діяльності в екологічній сфері. Антропогенний вплив на природу та його результати. Ринкові механізми і структури в організації і управлінні природокористуванням.	Практичне заняття	Мочерний С.В. і ін. Основи підприємницької діяльності. Посібник. – К.: Академія, 2001. – 280 с.	2	10 балів	1 тиждень
Концепція природокористування як сфери ринкових відносин. Принципові основи формування і функціонування ринкових механізмів природокористування. Планування і прогнозування використання природних ресурсів. Природоохоронні й ресурсозберігаючі технології та обладнання. Правові основи підприємницької діяльності в Україні. Механізм державного регулювання підприємницької діяльності. Стратегія дерегулювання підприємницької діяльності.	Практичне заняття	Господарський кодекс України. 2003	2	10 балів	1 тиждень
Еколого-економічні методи регулювання	Практичне заняття	Жарова Л.В., Какутич Є.Ю.,	2	10 балів	1 тиждень

природокористування.		Хлобистов Є.В. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління. – К.: Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України, 2009. – 198 с.			
Економічна свобода як основна умова розвитку підприємництва. Найважливіші елементи підприємницької діяльності з врахуванням екологізації. Основні джерела підприємницької ідеї. Структура статуту та засновницького договору. Механізм формування статутного фонду.	Практичне заняття	Екологічне право України: Підручник / За ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. - К.: Право, 2005. - 380 с.	2	10 балів	1 тиждень
Основні умови формування екологічного підприємництва. Зміст законів попиту та пропозиції. Еластичність попиту та пропозиції.	Практичне заняття	Ілляшенко С.М., Прокопенко О.В. Менеджмент екологічних інновацій: Навчальний посібник / За заг. ред. С.М. Ілляшенка. – Суми: Вид-во СумДУ, 2003. – 266 с.	2	10 балів	1 тиждень
Сутність конкуренції, форми та методи конкурентної боротьби. Основні типи та форми власності.	Практичне заняття	Ілляшенко С.М., Прокопенко О.В. Формування ринку екологічних інновацій: економічні основи управління: монографія / За ред. д-ра.екон.наук, проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: ВТД	2	10 балів	1 тиждень

		“Університетська книга”, 2002. – 250 с			
Сертифікація підприємницької діяльності. Проблеми розвитку малого бізнесу в Україні.	Практичне заняття	Серов Г. П. Екологічний аудит. Концептуальні й організаційно-правові основи. – М., 2000. – 768 с.	2	10 балів	1 тиждень

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Рівні навчальних досягнень студентів</p> <p>I. Початковий:</p> <p>1 – Студент за допомогою вчителя може розпізнати і назвати окремі біологічні об'єкти; знає правила техніки безпеки при виконанні лабораторних та практичних робіт, за допомогою вчителя або підручника наводить елементарні приклади біологічних об'єктів і їх ознаки; за інструкцією і з допомогою вчителя частково виконує лабораторні та практичні роботи без належного оформлення.</p> <p>2 – Студент за допомогою вчителя або підручника фрагментарно характеризує окремі біологічні об'єкти; за інструкцією і з допомогою вчителя виконує лабораторні та практичні роботи з частковим оформленням без висновків.</p> <p>II. Середній:</p> <p>3 – Студент за допомогою вчителя або підручника дає визначення окремих біологічних понять, дає неповну характеристику загальних ознак біологічних об'єктів; за інструкцією і з допомогою вчителя виконує лабораторні та практичні роботи з неповним оформленням, самостійно дає визначення окремих біологічних понять, з допомогою вчителя або підручника відтворює навчальний матеріал; характеризує загальні ознаки біологічних об'єктів, за інструкцією виконує лабораторні та практичні роботи звертаючись за консультацією до вчителя, оформляє не зробивши висновків, самостійно, але не повно відтворює навчальний матеріал; характеризує будову та функції окремих біологічних об'єктів, наводить прості приклади; з допомогою вчителя розв'язує прості типові біологічні вправи; за інструкцією виконує лабораторні та практичні роботи оформляє їх, робить висновки, що не відповідають роботи.</p> <p>III. Достатній</p> <p>4 – Студент самостійно відтворює навчальний матеріал розкриває суть біологічних понять; з допомогою вчителя встановлює взаємозв'язки, характеризує основи положення біологічної науки; розв'язує прості типові біологічні вправи і задачі; за інструкцією виконує лабораторні та практичні роботи оформляє їх, робить неповні висновки,</p>
-----------------------------------	---

	<p>самостійно відповідає на поставлені запитання дає порівняльну характеристику явищам і процесам живої природи; розв'язує типові біологічні вправи і задачі, виправляє допущені помилки; за інструкцією виконує лабораторні та практичні роботи оформляє їх, робить нечітко сформульовані висновки, вільно відповідає на поставлені запитання; з допомогою вчителя встановлює причинно-наслідкові зв'язки; самостійно розв'язує біологічні вправи і задачі, виправляє власні помилки; виконує лабораторні та практичні роботи, оформляє їх робить чітко сформульовані висновки.</p> <p>IV. Високий</p> <p>5 – Студент дає повні, змістовні відповіді на запитання; самостійно розкриває суть біологічних явищ, процесів аналізує, систематизує, узагальнює, встановлює причинно-наслідкові зв'язки; виконує лабораторні та практичні роботи, оформляє їх результати, робить логічно побудовані висновки відповідно до мети роботи, логічно, усвідомлено відтворює навчальний матеріал у межах програми; самостійно аналізує розкриває закономірності живої природи, оцінки біологічні явища, закони; виявляє і обґрунтовує причинно-наслідкові зв'язки; ретельно виконує лабораторні та практичні роботи оформляє їх, робить обґрунтовані висновки, виявляє міцні й глибокі знання з біології, може вести дискусію з конкретного питання з використанням міжпредметних зв'язків, самостійно оцінює і характеризує різноманітні біологічні явища і процеси виявляє особисту позицію щодо них, уміє розв'язувати проблемні завдання; самостійно користується джерелами інформації, рекомендованими вчителем; ретельно виконує лабораторні та практичні роботи робить обґрунтовані висновки, виконує творчі завдання.</p>
Вимоги до письмової роботи	У письмовій роботі студент повинен продемонструвати уміння синтезувати теоретичні і практичні знання, отримані в межах одного змістового модуля. Під час підсумкового модульного завдання розглядаються контрольні питання, тести, лексичний мінімум, ситуаційні задачі, запропоновані у методичних розробках для студентів, здійснюється контроль практичних навиків і умінь за темами змістового модуля. Усі відповіді повинні бути подані чітко, грамотно, у заданій послідовності.
Семінарські заняття	
Умови допуску до підсумкового контролю	Підсумковий контроль здійснюється після завершення вивчення всіх тем учбової дисципліни. До підсумкового контролю допускаються студенти, які були присутні на всіх передбачених програмою лекційних і практичних заняттях. Студентам, які

мали пропуски учбових занять, дозволяється ліквідувати заборгованість на протязі наступних після пропуску двох тижнів.

7. Політика курсу

Організація навчального процесу здійснюється на основі кредитно-модульної системи відповідно до вимог Болонського процесу із застосуванням модульно-рейтингової системи оцінювання успішності студентів. Зараховуються бали, набрані при поточному тестуванні, самостійній роботі та бали підсумкового тестування. При цьому обов'язково враховується присутність студента на заняттях та його активність під час практичних робіт.

Недопустимо: пропуски та запізнення на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (крім випадків, передбачених навчальним планом та методичними рекомендаціями викладача); списування та плагіат; несвоєчасне виконання поставленого завдання, наявність незадовільних оцінок за 50% і більше зданого теоретичного і практичного матеріалу.

8. Рекомендована література

1. Екологічне підприємництво: Навчальний посібник В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, В.М. Навроцький та ін. – К.: Мета, 2001. – 191 с.
2. Вінічук М.М., Приступа Г.К. Основи екологічного підприємництва. Навчальний посібник. Житомир. ЖДТУ. – 2005. – 179 с.
3. Екологічне управління: Підручник // В.Я. Шевчук, Ю.М. Саталкін, Г.О. Білявський. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.
4. Екологічний менеджмент і аудит: навчальний посібник / Під. ред. Рижкова С.С. – К.: „Професіонал”, 2009. – 208 с.
5. Мельник Л.Г. Экологическая экономика: Учебник. – Сумы: Университетская книга. 2001. – 305 с.
6. Мочерний С.В. і ін. Основи підприємницької діяльності. Посібник. – К.: Академія, 2001. – 280 с.
7. Господарський кодекс України. 2003
1. Жарова Л.В., Какутич Є.Ю., Хлобистов Є.В. Екологічне підприємництво та екологізація підприємництва: теорія, організація, управління. – К.: Рада по вивченню продуктивних сил України НАН України, 2009. – 198 с.
2. Екологічне право України: Підручник / За ред. А.П. Гетьмана, М.В. Шульги. - К.: Право, 2005. - 380 с.
3. Ілляшенко С.М., Прокопенко О.В. Менеджмент екологічних інновацій: Навчальний посібник / За заг. ред. С.М. Ілляшенка. – Суми: Вид-во СумДУ, 2003. – 266 с.
4. Ілляшенко С.М., Прокопенко О.В. Формування ринку екологічних інновацій: економічні основи управління: монографія / За ред. д-ра.екон.наук, проф. С.М. Ілляшенка. – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2002. – 250 с
5. Серов Г. П. Екологічний аудит. Концептуальні й організаційно-правові основи. – М., 2000. – 768 с.
6. Потапенко Н. Особливості формування ринку екологічних товарів, технологій та послуг в Україні // Економіка України. – 2001. – № 8, – С. 28-33.
7. Проблеми управління інноваційним підприємництвом екологічного спрямування: Монографія / За заг. ред. О.В. Прокопенко. - Суми: ВТД "Університетська книга", 2007. - 512 с.
8. Сизоненко В.О. Підприємництво: Підручник. – К.: Вікар, 1999. – 438 с.
9. Хлобистов Є. В., Жарова Л. В. Проблеми інституціоналізації системи раціонального природокористування та охорони навколишнього природного середовища // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2010. – № 2, С. 206-214.
10. Экология города: Учебник. – Либра, 2000. – 464 с.
11. Купалова Г.І. Екологічне підприємництво як невід'ємна складова сталого розвитку

Викладач _____